

47. Příslovce

Příslovce jsou slova neohebná, označují bližší okolnosti dějů a vlastností.

(patří ke slovesu nebo příd. jm. – velice chválil, velice krásný)

1. Druhy příslovcí:	místa	kde? kam? ...	(všude, tam)
	času	kdy? ...	(včera, někdy)
	způsobu	jak? ...	(vesele, hezky)
	míry	jak hodně? ...	(dosti, velice)
	příčiny	proč? ...	(proto, proč)

2. Většina příslovcí se tvoří z **příd. jmen** -e, -ě, -o, -y
 rychlý – rychle (smutně, dlouho, česky)
 nebo ustrnutím pádu **podst. jmen**

nové kolo – šel kolem (7. p.), bílá zima – je mu zima (1. p.)

48. Přísllovečné sprežky, spojovník

Přísllovečné sprežky vznikly spojením

předložky	s podst. jm.	(hora – nahoru)
	s příd. jm.	(daleký – daleka)
	se zájmenem	(ten – přítom)
	s příslovcem	(dnes – dodnes)

Píšeme je dohromady, můžeme je nahradit jiným příslovcem.

Stěžoval si **na** (svůj) **hlas**. × Mluv **nahlas**. (hlasitě)

Šel **na** (vysokou) **horu**. × Dej to **nahoru**. (dolů)

zprava, zleva, zcela, nazpět, beztoho, shora, stěží, nalevo, nazpaměť, zpočátku i z počátku, například i na příklad, nazeleno i na zeleno, zjara i z jara

(9. ročník)

Spojovník vyjadřuje vztah souřadnosti (stejně důležitosti).

Otýlie Sklenářová-Malá, Praha-východ, ping-pong, kuchař-číšník (povolání) × chemik analytik (bližší určení)

První část -sko, -cko, -ně, -ově + spojovník:

- ↳ labsko-oderský (z příd. jmen *labský, oderský*)
- ↳ vysokoškolský (z příd. a podst. jm. *vysoká škola*)

49. Stupňování příslovcí

1. stupeň	(skromně)
2. stupeň	-ěji, -ěji, -e, -0 (skromněji, kratčeji, výše i výš)
3. stupeň	nej- + 2. stupeň (nejskromněji)

Příslovce je možné stupňovat také opisem (velmi pěkně, neobyčejně pěkně) nebo zdobnělymi příslovci (blízko – blízoučko, krátce – kratince).

Nepravdělně: špatně – hůře i hůř zle – hůře i hůř
 dobře – lépe i líp málo – méně
 brzy – dříve i dřív mnoho – více i víc

50. Předložky

Předložky mají podobný význam jako příslovce (označují různé bližší okolnosti), ale jen ve spojení **se jménem** (= předložková vazba).

nad černými lesy
 nad lesy (předl. vazba)

1. **kromě + 2. p.** (kromě Prahy)
mimo + 4. p. (mimo Prahu)
2. **se, ze, ve, ke, (ku)** pro snazší výslovnost
3. Neslabičné s, z, v, k zpravidla nepíšeme na konci řádku.
4. Pravopis: skrz, zpod, vůči, navzdory, přes, kvůli

51. Spojky, částice, citoslovce

Spojky spojují větné členy nebo věty. Nejsou větnými členy.

1. Spojky **podřadící (připojují VV)** že, protože, přestože, třebaže, jestliže, -li, zdali, jelikož, aby, kdyby, když, i když, až, než, ač, ačkoli, jakmile, ...